

*Miscellanea z výročních konferencí
České společnosti pro hudební vědu*

*Jak psát hudební dějiny?
K teoretickým a metodologickým otázkám hudební
historiografie 2006*

Nové výzkumy českých muzikologů 2007

Praha 2008

*Miscellanea z výročních konferencí
České společnosti pro hudební vědu 2006 a 2007*

Jak psát hudební dějiny?
K teoretickým a metodologickým otázkám hudební historiografie
(Praha 1.–2. prosince 2006)

Nové výzkumy českých muzikologů
(Praha 30. listopadu – 1. prosince 2007)

Editor Jan Bařa

Česká společnost pro hudební vědu, o. s.
Etnologický ústav Akademie věd České republiky, v. v. i.
Nakladatelství Agora

Praha 2008

Výsledky projektu „Italská opera na Moravě v 1. polovině 18. století“ se zvláštním zřetelem k nově identifikované sbírce partitur hraběte Johanna Adama Questenberga (1678–1752)

Jana Perutková, Brno

Předložená studie si klade za cíl stručně sumarizovat výsledky tříletého grantového projektu podporovaného Grantovou agenturou ČR „Italská opera na Moravě v 1. polovině 18. století“, jehož jsem v letech 2005–2007 byla řešitelkou.¹ Na realizaci výzkumu se dále podíleli kolegové, kteří mají plodné a dlouhodobé zkušenosti na poli bádání o problematice barokní opery – Jana Spáčilová a Ondřej Macek.

V první řadě nutno říci, že grantový projekt sice v prosinci 2007 skončil, ale bádání v oblasti italské opery na Moravě a v širším slova smyslu i v zemích Koruny české – i přes zjištění celé řady nových skutečností a pozoruhodných souvislostí – doposud zdaleka ukončeno není.

Naším prvním úkolem bylo shromáždit a klasifikovat přibližně stovku operních libret z moravských lokalit, tj. Jaroměřic nad Rokytnou, Kroměříže, Vyškova, Holešova a Brna. To se do značné míry podařilo. Bohužel jsme však narázeli i na překážky – například fotokopii kolekce moravských libret uložených v Nových Hradech v jižních Čechách, která má pro bádání velký význam, se podařilo získat až v říjnu 2007, ač jsme o ně usilovali již od jara 2005 (novohradská zámecká knihovna je de facto nepřístupná). Dnes můžeme řadou položek doplnit jak zásadní práci Jiřího Sehnala *Počátky opery na Moravě*,² tak vynikající sedmisvazkový soupis libret Claudia Sartorihho publikovaný v 90. letech 20. století.³

Paralelně s výzkumem v oblasti libretistiky, kterého se největší měrou ujala Jana Spáčilová, jsme již v roce 2005 začali se zkoumáním operních partitur v zahraničních archivech a hudebních knihovnách. Naším cílem bylo srovnat partitury dochované v zahraničí se zdejšími librety. Nebyli jsme ovšem zcela připraveni na řadu těžkostí a komplikací, které nás při výzkumu v různých českých i zahraničních archivech a knihovnách potkaly a stále potkávají.

Naším záměrem tedy bylo shromáždit dochované partitury děl, o nichž z archivních materiálů víme, že byla v moravských centrech provozována. Domnívali jsme se, že získáme kopie veškerého dostupného notového materiálu a že tak vytvoříme co nejuplněnější databázi hudebních pramenů k dějinám italské opery na Moravě. Tento bod našeho bádání měl ovšem – jak se v průběhu práce ukázalo – dvě výrazná úskalí: jednak to jsou ceny kopií, které – zvláště pak v soukromém Archivu der

Gesellschaft der Musikfreunde – byly nad finanční možnosti projektu. Druhé úskalí je ovšem paradoxně vlastně velmi radostné – dochovaných operních partitur, a to dokonce partitur prokazatelně spjatých s moravskými lokalitami, je skutečně velké množství a jejich dodnes zjištěný počet rovněž ještě není konečný.

Pátrání po partiturách nás zavedlo do Rakouska, Německa, Belgie a Itálie. Východím bodem, od něhož jsme svůj výzkum odvíjeli, byl přítom hudební život na jaroměřickém zámku hraběte Johanna Adama Questenberga. Již v prvním roce výzkumu jsme zjistili, že některé ze zkoumaných partitur děl, o jejichž provedení v Jaroměřicích víme z prací Vladimíra Helferta a Aloise Plichty,⁴ kteří vycházeli výhradně z dochovaných jaroměřických archiválií, spojuje určitá řada společných znaků. Zkoumání těchto partitur, které byly bezprostředně spojeny s hudebními aktivitami hraběte Questenberga, jsem se ujala především já.

Ačkoliv se ukázalo, že velké množství partitur identifikovaných jako questenberské je uloženo ve dvou vídeňských institucích (tedy blízko Brna, takže výzkum by se mohl jevit jako relativně snadný), narazili jsme na obtíže, které práci značně komplikovaly: jednak je to pro badatele značně nepříznivá otevírací doba Archivu der Gesellschaft der Musikfreunde, jednak fakt, že v Musiksammlung der Österreichischen Nationalbibliothek je možné si půjčit pouze 5 hudebnin denně.⁵ Doposud bylo ve Vídni prozkoumáno cca 150 operních partitur, tato práce však ještě není ukončena.

Již jsem se zmínila o souboru společných znaků, které spojují questenberské partitury, tedy hudebniny pocházející přímo z Questenbergova majetku. Tyto znaky se týkají především pěti základních bodů:⁶

1. Questenbergův rukopis (na štítcích, na předsádkách či stránkách s *personaggi* a některé jeho další vpisky přímo v partiturách).
2. Písmo Františka Míči na předsádkách, štítcích a v partiturách.
3. Typ obálek a štítků, který je ve většině případů shodný – kartonové desky potažené mramorovaným papírem či papírem s ornamenty, bílý štítek ve dvou variantách.
4. Notové písmo opisovačů; u řady z nich se podařilo určit provenienci, některé se dokonce podařilo identifikovat jménem.
5. Poznámky tužkou, které jsou psány stále jedním, velice charakteristickým rukopisem. Tyto poznámky se nacházejí celkem v 15 questenberských partiturách a většinou jde o doplnění zkratk rolí na začátcích árií, o různé doplňky textu, tempových označení či jiné korektury. Přímou souvislost tohoto písma s jaroměřickou zámeckou hudební kulturou dokládá jednoznačně libretto k opeře *Issipile* Francesca Bartolomea Contiho, které je prokazatelně jaroměřické provenience a v němž se poznámky psané tužkou stejnou rukou vyskytují také. Toto libretto je rovněž vyvázáno v deskách s ornamenty.⁷

Do konce listopadu 2007 se podařilo identifikovat 40 questenberských partitur, které z větší části nejsou jmenovány v jaroměřických archiváliích listinné povahy. K tomu je nutné započítat ještě dva autografy Antonia Caldary, o nichž se ještě

zmíním. Do tohoto počtu jsou kromě oper zahrnuta i 2 oratoria a 2 sbírky árií a kantát, na které jsme rovněž při bádání narazili. Celkem tedy můžeme v současnosti hovořit o 42 partiturách úzce spjatých s hrabětem Questenbergem.

O některých z těchto partitur věděl již Vladimír Helfert – kromě pěti Míčových děl jde o díla Briviova, Vinciho, Bioniho a Broschiho. Další tři z nich byly zmíněny v jaroměřických archiváliích.

Následuje řada questenberských partitur, které byly identifikovány na základě výše uvedených znaků. Pocházejí většinou z Vídně, dvě z nich jsou nyní uloženy v Berlíně, ovšem místem jejich původního uložení byla rovněž Vídeň. Patří sem partitury děl obou bratrů Bononciniů, Broschiho, Caldary, Francesca Contiho, Gaspariniho, Händela, Hasseho, Lottiho, Pereze, Porpory, Porsileho a Sarriho. Charakteristické kartonové desky pak nemají opery Ariostiho, G. Bononciniho, Paradiese a Pietragruy. Do této skupiny také spadá serenata jaroměřického skladatele Carla Müllera *Il natale di Giove* (viz níže). Co se týče autografů oper *Amalasuunta* a *Amor non ha legge* Antonia Caldary, první z nich obsahuje Questenbergovu vlastnoruční poznámku týkající se libretisty Bonliniho a byla zřejmě přepracována pro jaroměřické provozní podmínky, druhá opera – *Amor non ha legge* – byla komponována přímo pro hraběte Questenberga, o čemž svědčí vlastnoruční autorův přípis na titulním listu.

A. Partitury, o jejichž existenci Vladimír Helfert věděl

1. Mitscha: *Operosa terni colossi moles*
2. Mitscha: *L'Origine di Jaromeriz*
3. Mitscha: *Abgesungene Betrachtungen*
4. Mitscha: *Bellezza e Decoro*
5. Mitscha: *Nel giorno natalizio*
6. Brivio: *Demofonte*
7. Vinci: *La Contesa de Numi*
8. Vinci: *Medea riconosciuta*
9. Bioni: *Issipile*
10. Broschi: *Merope*

B. Díla, která jsou zmíněna v jaroměřických archiváliích

11. Hasse: *Cajo Fabrizio o sia Pirro*
12. Mitscha: *Der glorreiche Nahmen Adami* (jediná partitura uložena v Praze)
13. Vinci: *Artaserse*

C. Další partitury identifikované na základě výzkumu společných znaků jako questenberské

a) s charakteristickými deskami

14. Bononcini G.: [Artabano] *Gli afetti più grandi, vinti dal più giusto*

15. Bononcini G.: *Mario fuggitivo*
16. Bononcini M.: *Tigrane Re d'Armenia*
17. Broschi: *Anagilda*
18. Broschi: Kantáta *Lurilla e Tirsi*, operní árie dalších skladatelů
19. Caldara: *Cajo Martio Coriolano* (dnes uložena v B-Dsb)
20. Caldara: *Lucio Papirio Dittatore* (dnes uložena v B-Dsb)
21. Conti F.: *Sesostri Re egitto*
22. Gasparini: *L'Antioco*
23. Händel: *Agrippina*
24. Händel: *Agrippina* (2. exemplář)
25. Hasse: *Issipile* (pouze 2. a 3. akt)
26. Hasse: *Marc Antonio e Cleopatra*
27. Hasse: *Semele*
28. Hasse: *Sesostrate* (pouze árie, recitativy chybí)
29. Hasse: *Tigrane*
30. Lotti: *Costantino*
31. Perez: *Adriano*
32. Porpora: *Il Martirio di S. Gio. Nepom.* (oratorium)
33. Porsile: *Il Sacrificio di Gefte* (oratorium)
34. Sarri: *Partenope*
35. Verschiedene Autoren: *Kantaten*

b) bez charakteristických desek

36. Ariosti: *Il bene dal male*
37. Bononcini G.: *L'Etearco*
38. Müller: *Il Natale di Giove*
39. Paradies: *Alessandro in Persien*
40. Pietragrua: *Il pastor fido*

D. Autografy Antonia Caldary

41. Caldara: *Amalasuunta*
42. Caldara: *L'Amor non ha legge*

Partitury spjatých přímo s hrabětem Johannem Adamem Questenbergem, podstatným způsobem měnících naše poznatky o hudebně-dramatických skladbách z majetku hraběte a patrně z větší části provozovaných v Jaroměřicích, je takové množství, že jsme prozatím museli rezignovat například na podrobné zkoumání vídeňských dvorských opisů oper, o nichž víme, že se v Jaroměřicích rovněž prováděly.

Důležitým propojením na Jaroměřice je uvedení jména jaroměřického hudebníka Matěje Zelenky na přední i zadní vnitřní straně mra morovaných desek k prvnímu aktu opery Francesca Bartolomea Contiho *Sesostri Re egitto*.⁸ Partitura rovněž obsahuje charakteristické poznámky tužkou.

Grantový projekt „*Italská opera na Moravě v 1. polovině 18. století*“ měl během uplynulých tří let řadu úspěšných výstupů. Patří k nim odborné studie moje a kolegyně Spáčilové či vystoupení všech tří členů týmu na muzikologických a teatrologických konferencích v České republice, na Slovensku, v Německu a Itálii.

V rámci mezinárodního brněnského hudebněvědného kolokvia konaného v září 2007, které neslo název „*Eclat, Encounter, Expropriation – The Clash of Cultures and Civilizations in Music and Opera in the Imperial Age*“, se podařilo zorganizovat dvoudenní intenzivní zasedání s podtitulem „*The Italian opera seria on the Way through Europe of the 18th Century*“ věnované italské opeře seria. Kolokvium mělo kladné ohlasy v odborném tisku.⁹ Sborník z této konference vyjde v roce 2009.

Poznatky o jaroměřické hudební kultuře budou prezentovány v habilitační práci, na které v současné době pracuji, a rovněž v mnou připravované knize *Hudebně-dramatická tvorba Františka Míči*. Za podstatný grantový výstup lze rovněž považovat disertační práci Jany Spáčilové, kterou úspěšně obhájila v roce 2006 a která má název *Hudba na dvoře olomouckého biskupa Schrattenbacha (1711–1738). Příspěvek k libretistice barokní opery a oratoria*.¹⁰

Naš badatelský tým se rovněž snaží o těsné propojení muzikologie s provozovací praxí. Modelovým příkladem je serenata Johanna Adolpha Hasseho *Semele*,¹¹ která prokazatelně pochází z hudební sbírky hraběte Questenberga a jejíž nastudování připravil v roce 2007 Ondřej Macek se svým souborem Hofmusicí. Macek rovněž pořídil překlad libreta, který posluchačům zprostředkovává průběh děla z hlediska vztahu hudby a slova, tedy mj. z hlediska afektů, hudební symboliky a hudebně-rétorických figur. Spáčilová napsala fundovaný programový text k provedení děla. Já jsem o serenatě samé, jejím místě v Questenbergově hudební sbírce hudebnin i o jejím novodobém provedení napsala studii, která vyšla v časopisu *Opus musicum*.¹² A konečně kolegyně Spáčilová a Macek nyní připravují kritickou edici tohoto děla pro Hasse-Gesamtausgabe. Na tom je tedy vidět nejen propojení hledisek muzikologických a provozně-hudebních, ale také těsná provázanost našeho týmu.

Podstatné je, že barokní opery moravské provenience budou moci tímto způsobem zaznívat v novodobém nastudování. Ve spolupráci s nakladatelstvím Koniasch Latin Press připravujeme pro rok 2008 kritickou edici Míčovy serenaty *Operosa terni colossi moles*, výhledově pak také Míčovu další serenatu *Der glorreiche Nahmen Adami*, Müllеровu serenatu *Il natale di Giove* a později rovněž Caldarovu operu zkomponovanou na objednávku hraběte Questenberga *Amor non ha legge*.¹³

Jeden velmi významný badatelský počin uskutečněný v rámci našeho výzkumu přesahuje hranice Moravy a vztahuje se k Praze. Je to rekonstrukce Vivaldiho opery *Argippo*, kterou uskutečnil Ondřej Macek. Vycházel přitom z dochovaného libreta z roku 1730, neboť partitura z pražské premiéry je ztracena. Macek vyšel z předpokladu, že árie z *Argippa* mohly putovat prostřednictvím zpěváků Evropou, jak to bylo v 18. století běžné. Sledoval tedy pohyb Denziovy operní společnosti po jejím opuštění Prahy a dospěl ke zjištění, že tato společ-

nost provedla v německém Řezně v r. 1733 operní pasticcia, v nichž zpívali někteří zpěváci účinkující v Praze v *Argippovi*. V Řezně pak skutečně objevil svazek anonymních italských árií, přičemž textové incipity sedmi z nich jsou identické s incipity árií z pražského libreta k *Argippovi*. Na základě studia notového materiálu určil jako nepochybného autora oněch árií Antonia Vivaldiho. Tento objev byl verifikován na vivaldiovském kongresu v Benátkách v červnu 2007 a árie budou zahrnuty do Vivaldiho tematického katalogu. Dvě árie z *Argippa* identifikoval v jiných Vivaldiho operách; jednu našel v *L'Atenaide* z roku 1729, druhou pak v opeře *Farnace* uvedené v Pavii roku 1731, tedy několik měsíců po pražské premiéře *Argippa*. Pro potřeby rekonstrukce celé opery Macek v duchu dobové praxe přetextoval některé árie z Vivaldiho oper z let 1726–1737. Premiéra *Argippa* se uskutečnila 3. května 2008 ve Španělském sále Pražského hradu, jedna z repríz se konala v říjnu 2008 v italských Benátkách.

Nyní se vrátme ještě jednou do Jaroměřic nad Rokytnou, abychom si názorně ukázali, že výzkum ještě zdaleka není ukončen.

Nejzajímavějším objevem měsíce listopadu 2007 bylo dosud zcela neznámé libreto, na něž mě upozornil kolega Vladimír Maňas, který na mě narazil při výzkumu v rámci své disertační práce a jemuž tímto děkuji. Toto libreto Sartori neviduje, nenarazili na ně dosud ani místní badatelé.¹⁴ Libreto má 102 strany.

Na titulním listě čteme:

CAMBYSES/ König in Persien/Musikalisches Schau-Spiel/ Auf Befehl Gr. Excellenz/ Herrn/ Johann Adam/ Grafen von Questenberg/ [...] Vorgestellt/ Auf Gr. Excellenz Theatro in Deroselben/ Schloss zu Jaromeritz in Mähren Von Dero/ eigenen Musicis/ im Herbst 1743./ Die Poësie ist von einem berühmten Poëten./ Die Music sowohl von der Opera, als Täntzen von Herrn/ Carl Müller, Gr. Excellenz Compositore./ Roetz, Gedruckt bey Christoph Joseph Hueth Wienerischen/ Universitäts-Buchdruckern.

Toto libreto je nanejvýš zajímavé z mnoha hledisek. V první řadě jednoznačně dokládá, že jaroměřický kancelista a hudebník Carl Müller, který byl doposud znám pouze z listinného materiálu z questenberského (resp. kounicovského) archivu, působil v Jaroměřicích skutečně jako skladatel, dokonce jako skladatel operní, a to ještě za života Františka Míči. Dále zde máme primární pramen k hudbě provozované v Jaroměřicích ve 40. letech, což je pro nás velmi radostné, neboť ze 40. let máme velmi málo dokladů o provádění hudebních děl v této lokalitě. Text k opeře *Cambyses* je velmi cenný z řady dalších hledisek, mezi něž patří rozšíření našich znalostí o dekoracích tamního divadla či skutečnost, že jsou zde uvedeni také jaroměřičtí účinkující. Libreto bude věnována samostatná studie, kterou v současné době připravuji.

Na základě znalosti výše uvedeného textu k opeře *Cambyses* jaroměřického skladatele Carla Müllera, respektive po potvrzení faktu, že Müller byl opravdu operní skladatel, se mi podařilo rovněž v listopadu 2007 identifikovat ve vídeňském Archivu der Gesellschaft der Musikfreunde v řadě po sobě jdoucích partitur unikátní, dosud zcela neznámou hudebninu. Jde o autografní partituru gratulační

serenaty *Il natale di Giove*, na níž je jako autor uveden právě Carl Müller. Skladba je datována rokem 1748.¹⁵ Dílo je napsáno na Metastasiovo libreto z roku 1740.

Přes velké množství objevů a partitur vztahujících se k jaroměřické zámecké hudební kultuře a osobnosti významného šlechtického mecenáše Johanna Adama Questenberga se tedy domnívám, a plyne to i z výše uvedených příkladů, že v žádném případě stále ještě není znám úplný rozsah jeho hudební sbírky.

Jaké jsou tedy badatelské úkoly na poli výzkumu opery provozované na Moravě v 1. polovině 18. století? Bude potřeba dál zkoumat dochované operní partitury, v bezprostřední budoucnosti zejména ve Vídni, kde tento proces není ještě ukončen, a rovněž v Berlíně, Neapoli, Vratislavi a některých dalších evropských městech. Nesporně bude nutné navázat ještě těsnější mezioborovou spolupráci s kolegy z oboru historie a teatrologie. Znovu, nyní se znalostí celé řady nových faktů, budou muset být probádány archivní listinné materiály, zejména jaroměřické provenience, a dále pak dochovaná korespondence šlechticů z okruhu četných Questenbergových přátel a známých, které často pověřoval získáváním hudebnin.

Dále bude potřeba věnovat se otázkám týkajícím se hudebního provozu a provozovací praxe v jednotlivých moravských lokalitách. S tím úzce souvisí problematika vytváření pasticcií a úprav, k nimž na našem území docházelo v závislosti na zdejších provozovacích možnostech. Rovněž by měly být zkoumány i stylové posuny hudby v prostředí zemí Koruny české v 1. polovině 18. století včetně postavení domácích skladatelů v rámci tohoto vývoje.

Příloha – seznam publikací

Členové badatelského týmu publikovali v rámci výše zmíněného grantového projektu celkem 22 prací, 4 studie jsou připraveny k vydání v roce 2008. Celkem tedy jde o 26 položek.

- Macek, O.: *Die neuen Entdeckungen über Vivaldis Prager Oper Argippo*, in: *Eclat, Encounter, Expropriation – The Clash of Cultures and Civilizations in Music and Opera in the Imperial Age / The Italian opera seria on the Way through Europe of the 18th Century*, v tisku.
- Perutková, J.: *Neu identifizierte Opernpartituren aus der Musiksammlung des Grafen Johann Adam von Questenberg (Jarmeritz)*, in: *Eclat, Encounter, Expropriation – The Clash of Cultures and Civilizations in Music and Opera in the Imperial Age / The Italian opera seria on the Way through Europe of the 18th Century*, v tisku.
- Perutková, J.: *Výsledky projektu „Italská opera na Moravě v 1. polovině 18. století“ se zvláštním zřetelem k nově identifikované sbírce partitur hraběte Johanna Adama Questenberga (1678–1752)*, Baťa, J. (ed.): *Miscellanea z výročních konferencí ČSHV 2006 a 2007*, Praha 2008, s. 126 až 134.

Perutková, J.: *Caldarova opera L'Amor non ha legge pro hraběte Questenberga aneb „Horší nežli čert je to moderní manželství“*, in: *Musicologica Brunensia, SPFFBU, H 41 (2006)*, Brno 2007, s. 125–146.

Perutková, J.: *J. A. Hasse: Semele. Serenata z hudební sbírky hraběte Questenberga a její obnovená světová premiéra*, in: *Opus musicum 39, 2007, č. 4, s. 23–27*.

Perutková, J.: *Johann Adam Mitscha (1746–1811). Ein Wiener Zeitgenosse Mozarts*, in: *Studien zur Musikwissenschaft 53, 2007, s. 61–72*.

Perutková, J.: *Vivaldiho pražská opera Argippo znovuzrozená. Rozhovor s O. Mackem*, in: *Opus musicum 39, 2007, č. 4, s. 20–22*.

Perutková, J.: *Zur Identifizierung der Questenbergischen Partituren in Wiener Musikarchiven*, in: *Hudební věda 44, 2007, č. 1, s. 5–36*.

Perutková, J.: *Hudebně rétorické figury v gratulační serenadě Der glorreiche Nahmen Adami (Slavné jméno Adamovo) F. V. Míči*, in: *Medňanský, K. (ed.): Slovo a hudba ako štrukturálno-architektonický celok hudobného myslenia 17.–18. storočia*, Prešov 2006, s. 111–126.

Perutková, J.: *Libreto k opeře Amalasunta Antonia Caldary – nový příspěvek k opernímu provozu v Jaroměřicích nad Rokytnou za hraběte J. A. Questenberga*, in: *Musicologica Brunensia, SPFFBU, H 38–40 (2003–2005)*, Brno 2006, s. 207–218.

Perutková, J.: *Biografická skica o Janu Adamu Míčovi*, in: *Opus musicum 37, 2005, č. 6, s. 47–52*.

Perutková, J., Spáčilová, J.: *Italská opera na Moravě v 1. polovině 18. století – fenomén stále aktuální*, in: *Opus musicum 37, 2005, č. 5, s. 50–53*.

Perutková, J.: *„Míčovský problém“ v brněnské muzikologické škole*, in: *Musicologica Brunensis. Ad honorem Jan Racek, Bohumír Štědroň et Zdeněk Blažek*, Praha 2005, s. 213–216.

Perutková, J.: *Opera seria na Moravě ve 40. letech 18. století se zvláštním zřetelem na operní provoz v Jaroměřicích nad Rokytnou*, in: *Acta musicologica.cz. Revue pro hudební vědu*, 2005, č. 3, dostupné z <http://acta.musicologica.cz>.

Spáčilová, J.: *Die Rezeption der italienischen Oper auf dem Hof des Ollmützer Bischofs Wolfgang Hannibal Schrattenbach*, in: *Eclat, Encounter, Expropriation – The Clash of Cultures and Civilizations in Music and Opera in the Imperial Age / The Italian opera seria on the Way through Europe of the 18th Century*, v tisku.

Spáčilová, J.: *Libretista proních jaroměřických oper – Blinoni nebo Bonlini?*, in: *Musicologica Brunensia, SPFFBU, H 41 (2006)*, Brno 2007, s. 171–177.

Spáčilová, J., Veselá, I.: *Antonio Caldara a české země – malé ohlédnutí při příležitosti 270. výročí úmrtí skladatele*, in: *Opus musicum 38, 2006, č. 6, s. 38–44*.

Spáčilová, J.: *Hudba na dvoře olomouckého biskupa Schrattenbacha (1711–1738). Příspěvek k libretistice barokní opery a oratoria*, disertační práce FF MU, Brno 2006.

Spáčilová, J.: *Současný stav libret italské opery na Moravě v 1. polovině 18. století*, in: *Acta musicologica.cz. Revue pro hudební vědu*, 2006, č. 2, dostupné z <http://acta.musicologica.cz>.

Spáčilová, J.: *Gratulační opera pro vranovskou paní. Antonio Caldara: Ghirlanda di Fiori*, in: *Harmonie 13, 2005, č. 7, s. 27*.

Spáčilová, J.: *Olomoucký biskup Schrattenbach a hudba vrcholného baroka 1. Hanibal bez slonů*, in: *Opus musicum 37, 2005, č. 1, s. 24–27*.

Spáčilová, J.: *Olomoucký biskup Schrattenbach a hudba vrcholného baroka 2. Hudba pro neapolského místokrále*, in: *Opus musicum 37, 2005, č. 2, s. 31–35*.

Spáčilová, J.: *Olomoucký biskup Schrattenbach a hudba vrcholného baroka 3. Repertoár chrámové hudby v Kroměříži v roce 1731*, in: *Opus musicum 37, 2005, č. 3, s. 39–45*.

Spáčilová, J.: *Olomoucký biskup Schrattenbach a hudba vrcholného baroka 4. Brněnská oratoria „z rozkazu jeho Eminence“*, in: *Opus musicum 37, 2005, č. 4, s. 36–43*.

Spáčilová, J.: *Olomoucký biskup Schrattenbach a hudba vrcholného baroka 5. Opera v biskupských rezidencích Kroměříži a Vyškově v 1. polovině 18. století*, in: *Opus musicum 37, 2005, č. 5, s. 33–40*.

Spáčilová, J.: *Olomoucký biskup Schrattenbach a hudba vrcholného baroka 6. Schrattenbachovi hudebníci na Moravě*, in: *Opus musicum* 37, 2005, č. 6, s. 40–46.
Spáčilová, J.: *Pro Choro Sacro Montano. Hudební sbírka ze Svatého Kopečku u Olomouce (1717–1771)*, in: *Acta.musicologica.cz. Revue pro hudební vědu*, 2005, č. 1, dostupné z <http://acta.musicologica.cz>.

Poznámky

- ¹ Stať vznikla s finanční podporou Grantového fondu děkana Filozofické fakulty MU pro rok 2008. Číslo projektu GA408/05/2232.
- ² Sehnal, J.: *Počátky opery na Moravě*, in: *Acta Universitatis Palackianae Olomucensis, facultas philosophica, supplementum XXI*, Praha 1974, s. 55–77.
- ³ Sartori, Claudio: *I libretti italiani a stampa dalle origini al 1800*, Cuneo 1990–1994.
- ⁴ Helfert, V.: *Hudební barok na českých zámcích. Jaroměřice za hraběte Jana Adama z Questenberku*, Praha 1916; Helfert, V.: *Hudba na jaroměřickém zámku. František Míča 1696–1745*, Praha 1924; Plichta, A. (ed.): *O životě a umění. Listy z jaroměřické kroniky 1700–1752*, Jaroměřice nad Rokytnou 1974; Plichta, A.: *Jaroměřicko. Dějiny Jaroměřic nad Rokytnou a okolí II*, Jaroměřice nad Rokytnou 1994.
- ⁵ Na tomto místě bych ráda poděkovala šéfům obou zmíněných institucí, prof. Otto Bibovi a dr. Thomasu Lebnitzovi, za velmi vstřícný přístup při získávání relevantních materiálů.
- ⁶ K tomu více viz Perutková, J.: *Zur Identifizierung der Questenbergischen Partituren in Wiener Musikarchiven*, in: *Hudební věda* 44, 2007, č. 1, s. 5–36. Zde i obrazová příloha.
- ⁷ Libreto k opeře *Issipile* F. B. Contiho pochází z výše zmíněné novohradské kolekce libret a má sign. Cz-NH 1430 (signatura a další údaje k této opeře viz Spáčilová, J.: *Současný stav libret italské opery na Moravě v 1. polovině 18. století*, in: *Acta.musicologica.cz. Revue pro hudební vědu*, 2006, č. 2, dostupné z <http://acta.musicologica.cz>).
- ⁸ „Matis Zelenka“; partitura F. B. Contiho *Sesostri Re egitto* v A-Wgm, IV 27696 (Q 1295).
- ⁹ Jonášová, M. – Volek, T.: *The Italian Opera Seria on the Way through Europe of the 18th Century*, Brno 24.–25. září 2007, in: *Hudební věda* 44, 2007, č. 3–4, s. 379–351; Pečman, R.: *Brněnské kolokvium 2007: Stará opera středem pozornosti*, in: *Opus musicum* 39, 2007, č. 5, s. 29–30.
- ¹⁰ Tato disertační práce je dostupná v elektronické podobě v archivu závěrečných prací Masarykovy univerzity na adrese: <http://www.is.muni.cz>
- ¹¹ J. A. Hasse: *Semele*, A-Wgm IV 27705 (Q 1476).
- ¹² Perutková, J.: J. A. Hasse: *Semele. Serenata z hudební sbírky hraběte Questenberga a její obnovená světová premiéra*, in: *Opus musicum* 39, 2007, č. 4, s. 23–27.
- ¹³ O libretu k této opeře viz Perutková, J.: *Caldarova opera L'Amor non ha legge pro hraběte Questenberga aneb „Horší nežli čert je to moderní manželství“*, in: *Musicologica Brunensia*, SPFFBU, H 41(2006), Brno 2007, s. 125–146.
- ¹⁴ Libreto k Müllerově opeře *Cambyses* je uloženo v Muzeu Vysočiny v Třebíči, [Reg. III/182-18, př. č. 39 639]. Za umožnění jeho nafocení děkuji PhDr. B. Kabelíkové.
- ¹⁵ C. Müller: *Il natale di Giove*, A-Wgm, sign. III 27728.